

Vychází nové číslo časopisu Era 21 - 1/2009

Author: Redakce Stavebního fóra | Published: 25.02.2009

Nejednoznačné dědictví Modelu T

Cyril Říha

Loňského září oslavil Ford model T, první sériově vyráběný automobil na světě, sté narozeniny. Princip jeho montáže způsobil dějinný přelom. Automobil přestal být luxusním zbožím pro jednotlivce a stal se „univerzálním vozem“ - jednoduchým, solidním a dostupným v masovém měřítku. Loni v září také zemřel Tomáš Baťa ml., syn zakladatele koncernu, který od dvacátých let minulého století průkopnický aplikoval Fordovy principy standardizace a mechanizované produkce nejen na boty, ale také na domy a dokonce celá města. Panelová sídliště váže s těmito událostmi zvláštní vztah. Fordismus, ve smyslu masové, pouze na kvantitu zaměřené výroby, jim je často připisován jako negativum, přitom třetina obyvatel této republiky umožnil žít v solidním standardu. Navíc vytýkaná nepružnost a neefektivnost panelové výstavby v tehdejší Československu je spíše důsledkem jeho nedostatečného uplatňování. I návaznost na Zlín coby „město v zahradách“ je dvojznačná. Mimořádný podíl volných „zelených“ ploch na panelových sídlištích, ve srovnání s tradiční zástavbou, je nepopiratelný. Lze-li ale mluvit přímo o parcích či zahradách, je podstatně spornější. Panelová sídliště jsou jistě překerní útvar, kladou ale jako taková velmi zajímavé otázky pro dnešek. Např. může najít masová prefabrikace další uplatnění v současné architektuře? Je opakování neslučitelné s rozmanitostí? Lze fungující městskou strukturu vytvořit naráz v jednom okamžiku? Je možné se ve městě obejít bez poloveřejných prostranství? Je hustota obyvatel postačujícím faktorem pro udržitelné provozování městských funkcí? Smyslem tohoto čísla je nabídnout některé z možných odpovědí na podobné otázky.

25.02.2009 13:52, Redakce Stavebního fóra